

Erőszak a sürgősségi ellátásban – jogi aspektusok

Dr.Keller Éva

Semmelweis Egyetem Igazságügyi és Biztosítás-orvostani Intézet

www.igaz.sote.hu

Egészségügyi dolgozó szerepe

- Közfeladatot ellátó személy elleni erőszak
- A közfeladatot ellátó személy által észlelt erőszakos cselekmények

A hivatalos személy elleni bűncselekmények

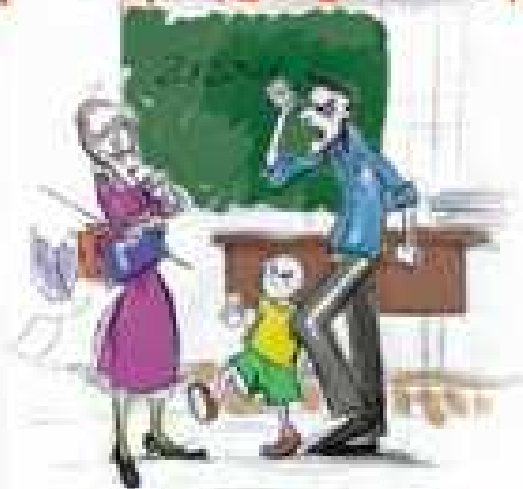
- a Btk.Különös Részének egyik bűncselekmény csoportja, melyeket a passzív alany azonossága köt össze. A passzív alany – a bűncselekmény áldozata – minden esetben hivatalos személy vagy közfeladatot ellátó személy. A következő bűncselekmények tartoznak ebbe a kategóriába (Btk. 229-232. §):
 - Hivatalos személy elleni erőszak
 - Közfeladatot ellátó személy elleni erőszak
 - Hivatalos személy támogatója elleni erőszak
 - Nemzetközileg védett személy elleni erőszak

-
-
- **A közfeladatot ellátó személy elleni erőszak** törvényi tényállási eleme minden esetben megegyezik a hivatalos személy elleni erőszak bűncselekményében foglaltakkal, a különbség csak a passzív alany esetében van. Itt ugyanis a közfeladatot ellátó személy ellen valósítható meg a bűncselekmény, míg a hivatalos személy elleni erőszak esetében csak hivatalos személy ellen.

Btk. 229§

- *(1) Aki a hivatalos személyt vagy a külföldi hivatalos személyt jogszerű eljárásában erőszakkal vagy fenyegetéssel akadályozza, intézkedésre kényszeríti, vagy eljárása alatt, illetőleg emiatt bántalmazza, bűntettet követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*
- *(5) Aki a hivatalos személyt vagy a külföldi hivatalos személyt az eljárása miatt bántalmazza, az (1)-(4) bekezdés szerint büntetendő akkor is, ha a bántalmazott a bűncselekmény elkövetésekor már nem hivatalos személy, vagy nem külföldi hivatalos személy.*
- *(6) Aki hivatalos személy elleni erőszakra irányuló előkészületet követ el, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.*
- *(8) Aki a (2)-(4) bekezdés szerinti bűncselekményt külön törvényben meghatározott intézkedést végrehajtó rendőr vagy pénzügyőr sérelmére követi el, a (2) bekezdés esetén két évtől nyolc évig, a (3) bekezdés esetén öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

A közfeladatot ellátó személy elleni erőszak

Felbűnbűnőt szülő bántalmazta gyermeke tanárát az iskolában.

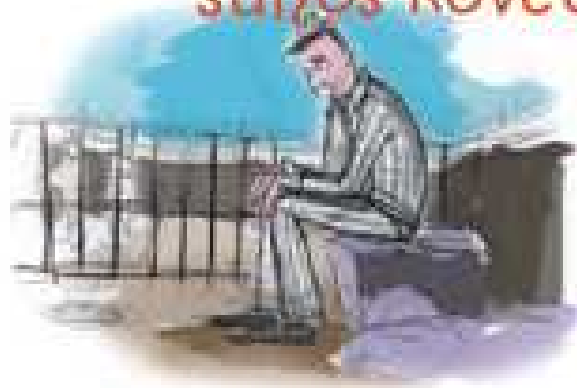

Háziorvosát ültette meg a türelmét vesztett beteg.

Súlyos következményekkel jár!

Az erőszakosan fellépő támadó
3 vagy 5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő!

B.-A.-Z. Megyei Büntetés-végrehajtási Alapítvány
B.-A.-Z. Megyei Rendőr-főkapitányság Büntetés-végrehajtási Osztály
A kiadvány megjelenését Lakatos Attila megyei cigányvajda támogatta.

szabolcs

A közfeladatot ellátó személyek körét a Btk. 137. § 2. pontja határozza meg.

- a mentőszolgálat tagja (pl.:mentőorvos, mentőszolgálat gépkocsivezetője, elsősegélynyújtásban közvetlenül részt vevők)
- a bírósági vagy más hatósági eljárásban a védő vagy a jogi képviselő, a szakértő, és a hivatalos személynek nem minősülő kézbesítési végrehajtó (pl.:védő lehet ügyvéd, terhelt törvényes képviselője, nagykorú hozzátartozója)
- az egészségügyről szóló törvényben meghatározott esetben az egészségügyi dolgozó, valamint az egészségügyi szolgáltatóval munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló más személy, akik feladata:
 - a látlelet kiadása
 - a keresőképesség, illetve a munkaképesség-csökkenés mértékének elbírálása
 - a munka-, illetve pályaalkalmasság elbírálása
 - az egészségügyi alkalmassághoz kötött engedélyek kiadására irányuló eljárásban végzett vizsgálatok
 - az egyéb egészségügyi, egészségbiztosítási vagy szociális ellátásra való jogosultság megállapítására irányuló eljárásban végzett vizsgálatok
 - a kötelező népegészségügyi intézkedések ellátása
 - a hatóság megkeresésére vagy megrendelésére végzett vizsgálat, illetve beavatkozás
 - az ügyeleti szolgálat, illetve sürgősségi ellátás
- A közoktatásról szóló törvényben meghatározott esetben a pedagógus, illetőleg a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazott, valamint a felsőoktatásról szóló törvényben meghatározott esetben a felsőoktatási intézmény oktatója, tanára, tudományos kutatója (pl: óvodai nevelő munkában résztvevő, kollégiumi nevelő, egyetemi tanár)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben, valamint a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló törvényben meghatározott munkakörben foglalkoztatott személy e tevékenysége gyakorlása során (pl.:gyám, gyámi tanácsadó, szociális gondozó, hajléktalanokkal foglalkozó utcai munkás, szenvedélybetegekkel foglalkozó szociális gondozó)

Eütv. 139§

- Az egészségügyi dolgozó egészségügyi szolgáltatás nyújtásával összefüggő tevékenység végzése során, valamint az egészségügyi szolgáltatóval munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló más személy ezen jogviszony alapján végzett, a betegellátással és betegirányítással közvetlen összefüggő feladatai tekintetében közfeladatot ellátó személynek minősül

Elkövetési magatartás

- **Akadályozás:** olyan aktív magatartás, amely gátolja a hivatalos eljárás rendes menetét, megszakítja illetőleg megghiúsítja az eljárási cselekmény fogantatosítást. A hivatalos személy felszólításával szembeni engedetlenség – passzív ellenállás – nem akadályozás.
- **Intézkedésre kényszerítés:** A hivatalos személy az alaki szabályoknak megfelelő olyan aktív tevékenységet fejt ki, intézkedik, amelynek anyagi jogi szabályai egyébként nem állnak fenn. A hivatalos személy cselekvése nem az ő, hanem az elkövető akaratának felel meg.
- **Tettlegetes bántalmazás:** A hivatalos személy testére irányuló közvetlen, tudatos, fizikai ráhatás. Az elkövető célja a sértett becsületének csorbítása, nem testi sértés megvalósítása. Ilyen lehet például a bíró, rendőr felpofozása. (orvost nem említene, de ...)

Elkövetési mód

A törvény két elkövetési módot szabályoz:

- **erőszak:** minden olyan fizikai, aktív erő kifejtés, amely közvetlen-közvetett ráhatást jelent a testre és amely a hivatalos személy eljárásával ellentétesen hat. Személy elleni és dolog elleni erőszakkal (pl.: elkövető lelöki az intézkedő rendőr sapkáját) is megvalósulhat. Az erőszak akaratot hajlító jellegű: irányulhat mind a hivatalos személy, mind más jelenlevő ellen.
- **fenyegetés:** A fenyegetés fogalmát a Btk. határozza meg, így a fenyegetés olyan súlyos hátrány kilátásba helyezése, mely alkalmas arra, hogy a megfenyegetettben komoly félelmet keltsen. A kilátásba helyezett hátránynak valóságosnak és közvetlennek kell lennie.

Elkövetési idő

- **Az elkövetési idő a hivatalos személy jogszerű eljárása.** Az elkövetési magatartások csak akkor minősülnek bűncselekménynek, ha a hivatalos személy jogszerű eljárásában valósulnak meg. Az eljárás egyrészt magába foglal minden olyan tevékenységet, amelyet feladatai teljesítése során, annak érdekében tesz, így nemcsak a közhatalmi tevékenysége alatt, hanem az erre való felkészülési idő, készenléti idő alatt is megvalósítható ellene a hivatalos személy elleni erőszak. A tetteges bántalmazás is csak a hivatalos személy eljárása alatt történhet meg. **A hivatalos személy eljárása miatti bántalmazás esetén az a feltétel, hogy a későbbi bántalmazás legyen az elkövető indítéka.**

Szándékosság

- **Csak szándékosan lehet elkövetni a bűncselekményt.** Az elkövetőnek tisztában kell lenni a sértett hivatalos személyi minőségével. A probléma a szolgálatba helyezéssel lehet, amikor a rendőr szolgálaton kívül van, és úgy ítéli meg, hogy bűncselekmény merül fel környezetében, így intézkedési kötelezettsége keletkezik. Szolgálatba helyezheti magát a rendőr, ha felismerhetővé teszi, hogy mint hivatalos személy lép fel. Ez megvalósulhat egyenruha viselet nélkül úgy, hogy közli az intézkedés előtt rendőri mivoltát és, ha az intézkedés eredményességét nem veszélyezteti, úgy szolgálati igazolványát is bemutatja.

Közfeladatot ellátó személy által észlelt erőszakos cselekmények

- Bántalmazás
 - testi sérülés
 - elhanyagolás
 - nemi erőszak

-
-
- **"Bűncselekmény miatt bárki tehet feljelentést; a feljelentés kötelező azokban az esetekben, amelyekben a feljelentés elmulasztása bűncselekmény. A hatóság tagja és a hivatalos személy, továbbá, ha külön törvény előírja, a köztisztviselő köteles a hatáskörében tudomására jutott bűncselekményt - ha az elkövető ismert, annak megjelölésével - feljelenteni. A feljelentéshez csatolni kell a bizonyítási eszközöket, ha ez nem lehetséges, a megőrzésükről kell gondoskodni.)"** (Büntető eljárási törvény 171. §)

Követendő eljárás

- 1. Hatóság értesítése: a központi segélyszámon célszerű, mert onnét kapcsolják a területi illetékes szervet.
- 2. Bűncselekmény alanyának vizsgálata
 - Esetenként változik
 - Dokumentációs kötelességnek maximálisan eleget kell tenni
 - Levett testnedvek őrzése, megsemmisítés csak hatósági engedéllyel
- 3. Bűncselekmény gyanúja következtében sérült személy ruházatát, a nála talált tárgyakat, - ami jelen állapotának eredetére felvilágosítást adhat - elkülönített helyen kell megőrizni, változatlan állapotban és azokat csak a nyomozóhatóság engedélyével lehet kiadni vagy megsemmisíteni.

Ellátási protokoll erőszakos cselekmények esetén

- Láttelelet
- OGYEI- gyermekbántalmazás fogalmának meghatározása, tényleges ajánlás az ellátásra nincs
- Igazságügyi módszertani levelek- csak a levenni szüksége mintákat határozza meg, de nincs útmutató, hogyan! És mi legyen utána, minta hova kerüljön, ki gondoskodjon az elszállításról

Gyermek elhanyagolása

- fizikális
 - elhagyás, magára hagyás
 - orvosi, eü, ellátás elhanyagolása
 - fizikai fenyegetés
 - nem megfelelő ellátás, éheztetés
 - veszélyeknek való kitétel
- iskoláztatás
- érzelmi

Éhezés okai

- szándékos éheztetés
- szándék nélküli diétáztatás
- gyermek saját maga hanyagolja az evést
- anorexia-bulemia
- fejlődő országok

Éhezés bonclete 1.

- cachexia
- dehydratio/kóros folyadékvesztés
- felszínes és mély zsírszövet eltűnése
- vékony, kiszáradt, fissurákkal teli bőr
- szervek atrófiája, nycs. atrófiával
- gyomor-béltraktus üres
- tágult epehólyag

Éhezés bonclete 2.

- zselatinszerű atrófiája a barna zsírszövetnek
- máj zsírtartalmának megváltozása
- gyomor nyh.-a erosio
- nem specifikus izom és májsejt deg.
- veseműködés zavara
- végállapotban különböző infekciók

Münchausen by Proxy Syndroma 1.

- a gyermeknek több olyan betegsége van, mely nem reagál kezelésre
- fizikai és laboratóriumi nem szokványos leletek
- a szülő, de általában a mama, rendkívül jól tájékozott az orvosi kérdésekben
- a szülő nem hajlandó magára hagyni a gyermekét

Münchausen by Proxy Syndroma 2.

- a szülő rendkívül nyugodt egy súlyos betegség esetén
- a gyanús szülő eü.-ben dolgozik
- a gyermek tünetei a szülő jelenléte nélkül hiányoznak
- családban hasonló történet, váratlan gyermekhalál

Szexuális bántalmazás felismerése

- a gyermek elmondja
- tünetek: lokális trauma vagy infekció
- pszichés tünetek: koncentráció csökkenés.,
enurézis, anorexia, suicid készletés
- korának nem megfelelő szexuális tudás,
viselkedés
- **FONTOS A JÓ ANAMNÉZIS**
- pszichológus minden esetben

Nemi bűncselekmények vizsgálata

Erőszakos közösülés

Erőszakos közösülés

- Sértett vizsgálata, kérdések:
 - Történt-e közösülés?
 - Találhatók-e erőszak nyomai ?
 - Akaratnyilvánításra, védekezésre képtelen volt-e a sértett ?
 - Milyen következményei vannak vagy lehetnek a cselekménynek ?

Erőszakos közösülés

- Történt-e közösülés?
 - szüzesség vizsgálata
 - befejezett közösülés bizonyítása
 - ondószálcsa kimutatása
 - kondom részecskék, Lycopodium kimutatása
- Találhatók-e erőszak nyomai?
 - megragadási nyomok

Biológiai nyomok vizsgálata

- Vérfolt kimutatási eljárások
 - A szennyeződés vérnek felel-e meg?
 - A vér emberi vagy állati eredetű ?
 - Ha emberi akkor milyen a vércsoportja ?
 - Hogyan és mikor került a helyszínre ?

-
-
- Az orvosi vizsgálat eredményessége elsősorban *a vizsgáló szakember személyétől* függ. Konkrét ügyek vizsgálata alapján megállapítható, hogy nálunk jelenleg a szexuális bűncselekmények sértettjeinek és elkövetőinek elsődleges orvosi vizsgálatát zömében gyakorló orvosok végzik, jellemzően sürgősségi –nőgyógyászati, illetve urológiai – szakrendelés keretében. Az érintettek vizsgálatánál a tényleges gyógykezelés mellett általában kiemelt, majdhogynem kizárólagos hangsúlyt kap a bizonyítékok összegyűjtésének igénye, ami azonban ily módon sokszor elsikkad.

-
-
- A nemi aktus (közösülés vagy fajtalanság) megtörténtét, illetőleg megkísérlését bizonyíthatja:
 - testváladékok és más szövetek jelenléte,
 - sérülések jelenléte,
 - szexuális úton terjedő betegségek (SzTB) testi tünetei,
 - a terhesség.

-
-
- *a gyanúba fogott személy vizsgálata*
 - *közösülési képessége*
 - *nemzőképességének vizsgálata*

Az erőszak és a védekezés nyomai

- **Az elkövető által alkalmazott erőszak nyomai**
 - *Megragadási nyomok*
 - *Harapási nyomok*
 - *Egyéb nyomok*
- **A sértetti védekezés nyomai**

Szexuális bántalmazás-Ellátás

- Először a súlyos sérülést
- Röviden az eseményrögzítése
- együttműködési nyilatkozat
- Vizsgálat
- Kezelés

A vizsgáló személyzet kijelölése

Uazon nemű

A bántalmazottal maradni

Pszichés vezetés

Tanú felkutatása

Beleegyezést kérni a sértettől, v jogi képviselőjétől:

- Vizsgálat és kezelés
- Nyomrögzítés
- Report készítése
- Fotódokumentáció

Egységcsomag

A szükséges anyagot a vizsgálathoz elő kell készíteni, hogy a sértettet ne várákoztassuk meg.

Laborvizsgálati anyagok

- Terhességi teszt
- (VDRL or RPR) Szifilisz
- HIV
- Hepatitis B
- 3 Gonorrhoea tenyésztés
- Chlamydia szűrés

Laborvizsgálati minták

-
- 2 db filter papír
 - 2 kémcső
 - 2 fa fogpiszkáló
 - 2 db sima fehér papír
 - 3 Gonorrhoea tálca
 - Chlamydia szűrő kitt
 - 3 tárgylemez és tartó
 - 1 nyelvlapoc
 - 2 fésű
 - 9 papíboríték
 - 6 kettős csomagolású fülpszikáló
 - 5 ml desztilláltvíz

Vizsgáló eszközök

- 1 hüvelyfeltáró
- 1 pár gumikesztyű
- KY zselé
- elemlámpa
- Fényképező és színes film

Sértett komfortérzetének növelése

- tiszta ruha
- szájfertőtlenítő
- fogkefe, fogkrém
- betadinos ecset

Nőgyógyászati kórelőzmény

- Fogamzásgátló használata
- Lényegesebb nőgyógyászati betegség
- Szexuális előzmény:
 - Első?
 - Utolsó

Ruha

- Hagyd megszáradni a foltot
- Helyezd papírzacskóba
- Zárd be és ragaszd le a borítékot
- Továbbítsd a megfelelő helyre???

Fényképezés

- ❑ Saját magad készítsed a képeket
- ❑ Zúzódás, hámfosztás
- ❑ Színes film
- ❑ 24h múlva újabb fényképek

Fej-haj kifésülése

Fehér papír felett fésüljed ki

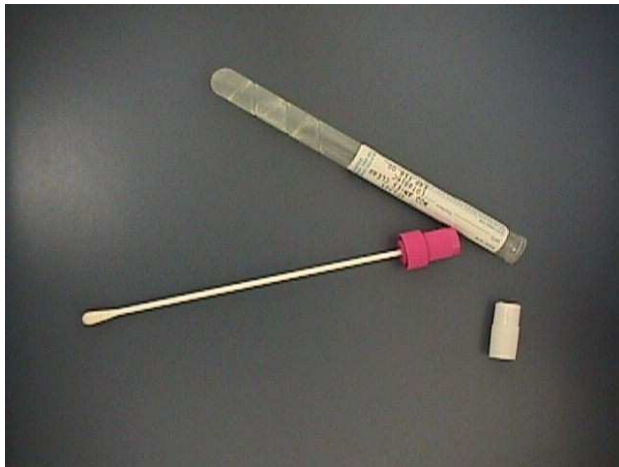
A fésűt és a haját is tedd el

Helyezd borítékba

Zárd és címezd meg

Zárd el biztonságos helyre

Száj vizsgálata

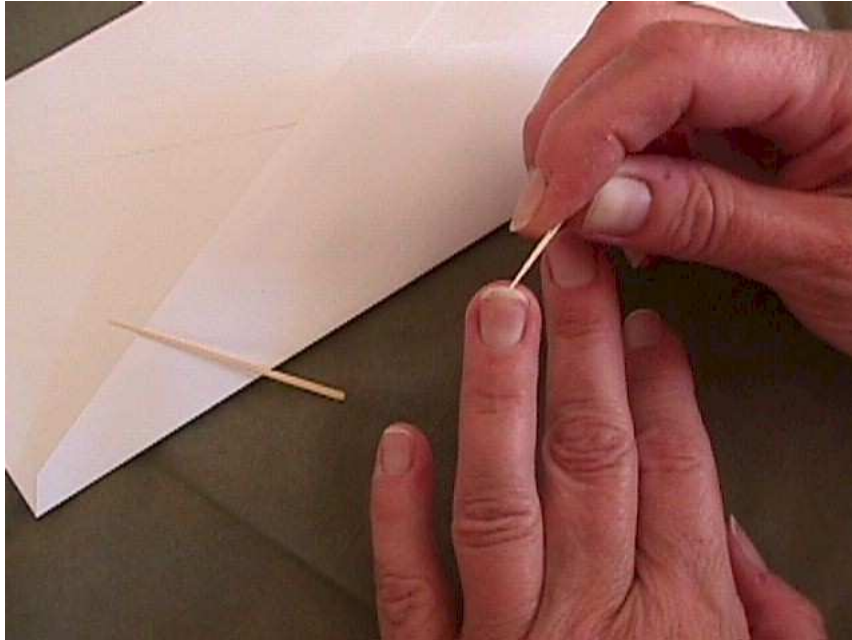
- Nyelvlapoc és lámpa
- Mintavétel tenyésztésre
- Nyálmintavétel
 - Üvegre helyezni szárítani
 - Mintavételi pálcikát szárítani
- Filterpapír
 - Nyállal átítatni
 - Levegőn szárítani
 - Ujjal ne érintsed

Külső sérülések rögzítése

- Nyak
- Hát
- Has
- Karok
- Lábak

Köröm mintavétel

Hagyd a vizsgált személyt,
hogy a mintát összegyűjtse.
Rakjad borítékba, címke, zárás.

Nőgyógyászati vizsgálat

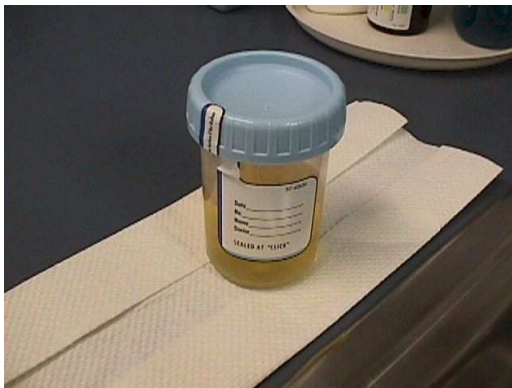
- Chlamydia tenyésztés
- Gonorrhoea tenyésztés
- Hüvelykenet
 - Üvegre helyezni szárítani
 - Mintavételi pálcikát szárítani
- Ne próbáld meg a mozgó spermiumokat vizsgálni, kivéve, ha van szakképesítésed hozzá.

Toluidine Kék festés

- A trauma azonosításában segíthet
- Kenjed be a területet, majd ecettel öblítsed.
- A festés a metabolizáló sejteket festi meg..

Vér és vizeletvizsgálat

- VDRL or RPR
- Hepatitis B - (+ 1 hónap)
- HIV - (+ 1 hónap and 6 hónap)
- HCG - (hetente az első menstruációig)
- 4-5 csepp vér, filterpapírra és hagyd kiszáradni

STD fertőzés veszélye

- Rizikó GC 6-12% %
- Rizikó Chlamydia egy kicsit nagyobb
- Szifilisz rizikója 3%
- Terhesség, ha a 2. héten történt um után 8%
- AIDS igen csekély

Utánkövetési vizsgálat

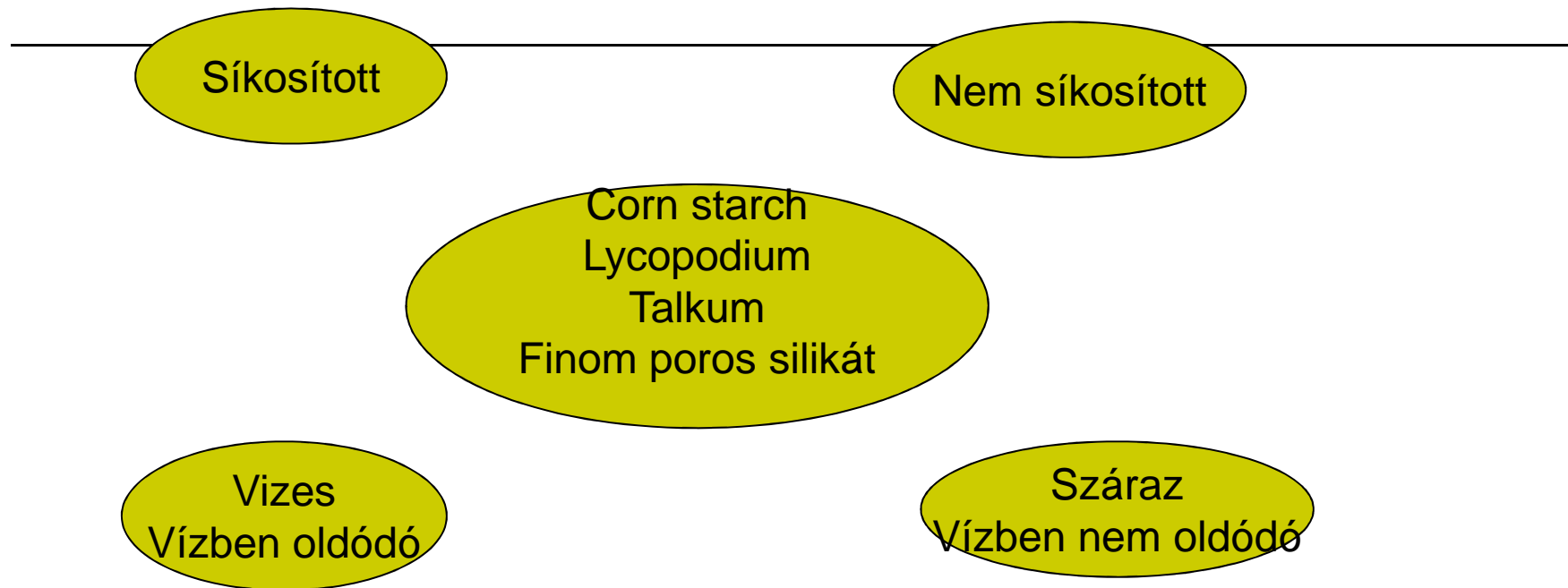

- 1-2 hét:
 - pszichológiai vizsgálat
 - terhességi teszt

- 4 hetente:
 - VDRL
 - Hep B
 - HIV
 - Fizikális vizsgálat

Kondom mint bizonyíték

Carboxymethylcellulose
Propylenglycol
Parabens
Polyethylenglycol
Ammonium részecskék

A young child, seen from behind, is walking between two adults. The child is wearing a dark cowboy hat, a dark denim jacket, and light-colored jeans. The adults are wearing denim jeans and jackets, with their hands on their hips. The background is a bright, hazy desert landscape. The text "Köszönöm a figyelmet" is overlaid in the center of the image.

Köszönöm a figyelmet